

**TURUN
YLIOPISTO**

Tiedon rajat ja Unkari

Suomen Nato-jäsenyyssprosessin viivästyminen Helsingin Sanomissa

Valtio-opin
Kandidaatintutkielma

Laatija:
Miikka Autiomäki

7.5.2024
Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Valtio-oppi

Tekijä: Miikka Autiomäki

Otsikko: Tiedon rajat ja Unkari – Suomen Nato-jäsenyyssprosessin viivästyminen Helsingin Sanomissa

Ohjaaja: yliopistonlehtori Heino Nyysönen

Sivumäärä: 34 sivua

Päivämäärä: 7.5.2024

Suomi hyväksyttiin sotilasliitto Naton jäseneksi 4.4.2023 noin vuoden mittaisen jäsenyyssprosessin jälkeen. Ajallisesti prosessi oli yksi nopeimmista, mutta siitä huolimatta erinäiset tahot hidastivat sitä. Yksi näistä oli Unkari, joka viivytteli ratifiointiaan kuukausia ilman eriteltyä syytä. Tällaisella toiminnalla voidaan ajatella olevan negatiivisia seurauksia sotilasliiton yhtenäisyyden kannalta uhkana etenkin, kun sen peruskirjassa vedotaan avoimien ovien politiikkaan. Lisäksi Suomen maaprofiili on juuri sellainen, jota Nato haluaa jäseniltään, mikä edelleen tekee Unkarin toiminnasta problemaattisemman.

Tässä kandidaatintutkielmassa analysoin sitä, millaisia eri diskursseja Helsingin Sanomien uutisoinnissa esiintyy, kun puhutaan Unkarin ratifioinnin viivyttelyn syistä Suomen Nato-jäsenyyssprosessin aikana. Metodologisesti tutkielmani on yhdistelmä Norman Fairclough'n kriittisen diskurssianalyysin kahta sisintä kehää, jälkistrukturalistista ajattelua tiedon arkeologiasta hyödyntäen Michel Foucault'n kirjoituksia sekä Franz Kafkan romaanin *Linna* metaforaa analysoidessani tiedon rajoja Unkarin toiminnan syille. Tutkielmassani Unkari on "linna", josta ei saada tietoa. Tämän vuoksi tietoa haetaan muilta toimijoilta, kuten asiantuntijoilta, tutkijoilta ja poliitikoilta. Esitän näitä tietolähteitä eri positioiden kautta, ja analysoin sitä, ketkä saavat olla diskurssissa äänessä, ja miksi juuri heidät on valittu kommentoimaan tilannetta.

Analyysini perusteella Helsingin Sanomien uutisoinnissa esiintyy kolmea eri diskurssia, joiden kautta rakennettiin syitä Unkarin viivyttelytoimille. Näitä olivat EU-diskurssi, prestiisidiskurssi ja turvallisuusdiskurssi. Diskurssissa korostuu Unkarin toiseus suhteessa länsimaihin. Maan toiminnalle ei anneta juurikaan ymmärrystä, vaan diskurssien sävyä voisi kuvailla jopa demonisoivaksi. Tiedon rajat esiintyvät myös selkeästi, sillä uutisoinnissa korostuvat eri tahojen tulkinnat sekä arviot Unkarin toiminnan taustoista.

Avainsanat: Unkari, Nato, EU, tiedon rajat, kriittinen diskurssianalyysi, toimijapositionit, linna, Norman Fairclough, Michel Foucault, Franz Kafka

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	3
1 Johdanto	4
2 Nato suurvaltapoliittisena toimijana	7
2.1 Naton laajeneminen	8
2.2 Suomen Nato-jäsenyysprosessin poikkeuksellisuus	9
3 Tiedon rajat ja jälkistrukturalismi	11
4 Helsingin Sanomien Unkari-diskurssi	14
4.1 Helsingin Sanomat aineistona	14
4.2 Unkarin oikeusvaltio-diskurssista EU-diskurssiin	16
4.3 Prestiisin tavoittelu Unkarin viivyttelytoimien taustalla	21
4.4 Turvallisuusdiskurssi viivyttelyn taustasyynä	25
5 Johtopäätökset: Unkarin viivyttely Helsingin Sanomissa	27
Lähteet	30

1 Johdanto

Suomi hyväksyttiin osaksi sotilasliitto Natoa 4.4.2023 hieman alle vuoden mittaisen jäsenyysprosessin jälkeen. Ajallisesti prosessi oli Naton aiempiin ratifiointiprosesseihin suhteutettuna nopea (Brooke-Holland 2023, 5). Kuitenkin yksi ratifiointiprosessia pitkittäneistä Nato-maista oli Unkari, joka Turkin ohella viivytteli kuukausia ilman eriteltyä syytä. Viivyttelyn merkitys korostui etenkin siksi, että kaksikkoa lukuun ottamatta kaikki muut Naton jäsenmaat olivat ratifioineet Suomen ja Ruotsin jo ennen lokakuuta 2022 (Ilta-Sanomat 27.9.2022).

Kansainvälisessä politiikassa toimijoiden voidaan ajatella saavan tietoa useista eri lähteistä. Näitä ovat esimerkiksi havainnot, kokemukset, tieteelliset tutkimukset, tiedustelutoiminta, eri medialähteet sekä viralliset asiakirjat. Toimijoita voidaan ajatella olevan myös erilaisissa positioissa, kuten asiantuntija-, tutkija- ja mediapositioissa (vrt. Nyssönen 2020, 3–7). Asiantuntijapositio voidaan jakaa edelleen esimerkiksi kokemusasiantuntijan sekä satunnaisasiantuntijan positioon. Eri positioissa olevien toimijoiden voidaan olettaa tekevän erilaisia arvioita eri lähtökohdista, jotka lukijan tulisi huomioida.

Media toimii yhä enemmän poliittisella kentällä (vrt. Herkman 2011, 12), ja sen välityksellä saatavat tiedot määrittävät yhä enemmän toimijoiden tietoa tai tietämättömyyttä. Median valta-asema suhteessa esimerkiksi poliitikkovaltaan tai puhtaaseen asiantuntijavaltaan onkin lisääntynyt, sillä median ”lonkerot” ulottuvat nykyiseltään jokaisen älypuhelimien omistavan taskuun. Sen rooli voi muodostua ongelmalliseksi, mikäli eksplisiittinen tieto sekä kirjoittajan omat tulkinnat tai asiantuntijalausunnat sekoittuvat keskenään siten, että tulkinnoista puhutaan totuuksien tapaan. Unkariin liittyvä uutisointi Helsingin Sanomien (lyh. HS) näköislehdessä Suomen Nato-jäsenyysprosessin aikana on tästä hyvä esimerkki. Maasta ei saatu tarkkaa selitystä viivyttelytoimille, joten tiedon suhteen HS:n tukeutui muissa positioissa oleviin toimijoihin.

Tutkielmassani analysoin Unkariin liitettävää diskurssia HS:n näköislehdissä Suomen Nato-jäsenyysprosessin aikana. Tarkasteluväliksi rajasin näköislehdet aikaväliltä 18.5.2022 - 8.4.2023. Vaikka Suomi hyväksyttiin Naton jäseneksi 4.4.2023, pidensin tarkasteluväliä muutamalla päivällä, sillä huomasin uutisten ilmestyvän näköislehdessä joskus jopa kaksi päivää myöhemmin, kuin HS:n digiversiossa. Päätin rajata aineiston siten, että analysoin vain

sellaisia uutisia, joissa esiintyvät sanat ”Suomi”, ”Unkari” ja ”Nato”. Täten vältän muut ”Unkari-diskurssit”, jotka eivät suoraan liity Suomen Nato-jäsenyyteen.

Tulkinnat luovat uusia diskursseja (vrt. Gu & Wang 2021), joista parhaimpina pidetyt saavat enemmän näkyvyyttä kuin toiset. Tutkielmassani analysoin kolmea diskurssia, joiden väitän esiintyvän eniten tarkastelujakson aikana. Näitä ovat EU-diskurssi, prestiisidiskurssi sekä turvallisuusdiskurssi. Ensimmäisessä diskurssissa Unkarin viivyttelyn syyksi esitetään maan oikeusvaltioon liittyvät ongelmat Euroopan unionissa (lyh. EU). Toisessa viivyttely esitetään Unkarin keinoksi saavuttaa arvovaltaa eli prestiisiä kansainvälisellä kentällä, mutta etenkin sille tärkeiltä mailta kuten Venäjältä. Viivyttelytoimet nähdään tässä siis palveluksena Venäjälle. Kolmannessa diskurssissa viivyttelyn syyksi esitetään Unkarin omat turvallisuuspolitiiset intressit, jotka liittyvät sekä sen Venäjä-suhteisiin että Ukrainassa käytävään sotaan.

Osana metodia suhteutan Unkarin toimintaa myös Franz Kafkan klassikkoromaaniin *Linna* (1926). On tulkittavissa, että romaanissa ”linna” rinnastetaan tietoon ja valtaan, sillä mahdottomuus päästä linnaan luovat sille merkittävän valta-aseman suhteessa niihin, jotka sinne pyrkivät (Kafka 1926). Kirjan tarina voidaan ajatella metaforana byrokralle, mutta yhtä lailla se sopii myös Unkarin toimintaan Suomen Nato-jäsenyysprosessin aikana, sillä maasta ei saatu selkeää selitystä Suomen Nato-jäsenyyden ratifiointille. Tutkimusaineistona käyttämäni HS uutisoikin useampaan otteeseen, ettei Unkarista ole kuultu vastalauseita ratifiointille ja että maa tukee Suomen jäsenyyttä (esim. HS 16.9.2022, A10; HS 6.10.2022, A6-A7; HS 25.2.2023, A16). Tästä huolimatta oli tulkittavissa, että Unkarilla on viivyttelylle jokin julkilausumaton syy.

Tarkalleen ottaen omassa tulkinnassani Unkarin syyt Suomen Nato-jäsenyyden viivyttelylle ovat se ”linna”, johon HS omasta mediapositiostaan yrittää päästä käyttämällä eri positioiden edustajilta saatavaa tietoa hyväkseen. ”Linna” on kuin dystooppinen yksikkö, johon ei metaforisella tasolla pääse, vaan HS joutuu K.:n tapaan hakemaan tietoa muualta. Kirjan tarina loppuu ikään kuin kesken, eikä K. pääse koskaan ”linnaan” (Kafka 1926). Samoin voidaan ajatella myös HS:stä, sillä eri toimijoiden kommentteista huolimatta ”linnaan”, eli Unkarin viivyttelyn syiden äärelle ei päästä, vaikka Suomi hyväksyttiin Naton jäseneksi.

Miten eri toimijat, kuten tässä tutkielmassa HS ja sen haastattelemat tahot sitten hankkivat tietoa näistä metaforisista linnoista? Tämän selvittämiseksi hyödynnän Michel Foucault’n teosta *Tiedon arkeologia* (2005), jossa hän muun muassa avaa tiedon ontologiaa. Tällä

käsitteellä viitataan filosofiassa todellisuuden luonteeseen (Tieteen termipankki 2024b), ja tässä tutkielmassa sillä viitataan etenkin tiedon olemukseen, sen pohjimmaiseen luonteeseen.

Ontologian ohella toinen keskeinen käsite on emansipaatio, joka on myös osa tutkielmani teoreettisena viitekehyksenä käyttämäni jälkistrukturalismia (ks. Wenman 2018), sekä tutkimusmetodina käyttämäni Norman Fairclough'n teoksessaan *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of language* (1995) esittelemää kriittistä diskurssianalyysiä. Emansipaatiolla tarkoitetaan sanatarkasti vapautumista, mutta tässä kontekstissa sillä viitataan tarkemmin sivistykselliseen, sosiaaliseen, poliittiseen ja oikeudelliseen vapautumiseen holhouksesta tai eriarvoisuudesta (Tieteen termipankki 2024a). Tarkemmin kyse on siis tietyistä yhteiskunnallisista rajoitteista vapautumisesta, mikä edesauttaa ymmärtämistä yhteiskunnassa käytävän diskurssin taustaa ja rakennetta. Tavoitteenani onkin nähdä diskurssirakennelmien taakse ja ymmärtää, mistä ne koostuvat sekä kuka niitä on luomassa HS:n uutisoinnin perusteella.

Metodologisesti tutkielmani on yhdistelmä Fairclough'n kriittistä diskurssianalyysiä, Foucault'n tiedon arkeologiaa sekä Kafkan *Linnaa*. Tarkasteluvälin uutisoinnista HS:ssä on siis tarkoitus löytää se, miten eri diskurssit esiintyvät, kuka niitä sanoittaa ja miksi juuri kyseinen toimija omassa positiossaan on valittu arvioimaan tilannetta. Samalla hyödynnän tiedon arkeologiaa siinä, miten eri sanoja käytetään, ja miten tieto nähdään tarkastelujakson aikana HS:n uutisoinnissa: kenen tulkinnat valitaan, ja millaisena tieto esitetään? Kafkan teoksesta hyödynnän metaforaa ”linnasta”, jossa Unkarin syyt Suomen Nato-jäsenyyden viivyttelylle ovat se ”linna”, johon HS omassa mediapositiossaan yrittää päästä käyttämällä eri positioden edustajilta saatavaa tietoa hyväkseen. HS on ikään kuin teoksen K., joka kyselee eri lähteistä tietoa ”linnasta”, ja yrittää sitä kautta saada vastauksia kysymyksiinsä.

Päätin olla ulottamatta analyysiä Suomen kanssa yhtä aikaa Nato-jäsenyyttä hakeneeseen Ruotsiin. Aineiston laajuus olisi tällöin kasvanut lähes kahden vuoden mittaiseksi, joka jo itsessään olisi ollut liian pitkä ottaen huomioon analysoitavien uutisten määrän. Samalla tutkimusaineistoksi olisi käytännössä pitänyt ottaa myös jokin ruotsalainen uutislehti, jolloin myös analyysi olisi ylittänyt tämän tutkielman pituusrajoitteet.

2 Nato suurvaltapolitiittisena toimijana

Sotilasliitto Nato (North Atlantic Treaty Organization) perustettiin vuonna 1949, ja sen toiminta perustuu 14 artiklaa sisältävään peruskirjaan (Nato 1949). Peruskirjan pääasiallisena tehtävänä on yleisesti ajateltu olevan sen jäsenmaiden keskinäisen turvallisuuden sekä vakauden edistäminen (Nato 2023). Peruskirjassa esitetään, että jäsenmaat ovat sitoutuneet Yhdistyneiden kansakuntakuntien peruskirjan päämääriin ja periaatteisiin. Samalla painotetaan sitoutumista ”demokratian, yksilönvapauden ja oikeusvaltion periaatteisiin”. (Nato 1949.) Nato on siis yleisesti ottaen sitoutunut rakenteissaan länsimaiseen oikeusvaltioperinteeseen, ja samalla sopimusperustaiseen maailmanjärjestykseen. Poikkeuksia kuitenkin on.

Unkari on yksi Natoon kylmän sodan päättymisen jälkeen hyväksytyistä jäsenistä. Tarkalleen ottaen maa liitettiin osaksi sotilasliittoa vuonna 1999 yhdessä Tšekin ja Puolan kanssa (Nato 1999). Liittymishetkellä yksikään kolmesta maasta ei täyttänyt täysin Naton liittymisehtoja (Gabal *et. al* 2002). Naton kannalta ristiriitaisena voidaankin pitää sitä, että vaikka peruskirjassa määritellään suhteellisen tarkasti, minkälainen valtio sotilasliittoon halutaan jäseneksi, se hyväksyi Unkarin kaltaisia neuvostovallasta vapautuneita maita jäsenekseen. Toisaalta Nato on myös todennut, että jokainen jäsen ehdokkuus käsitellään tapauskohtaisesti (Brooke-Holland 2023, 2).

Naton kannalta jäsenmaiden puolustusvalmius on keskeinen osa sotilasliittoa, ja se odottaakin jokaisen jäsenmaan osoittavan 2 % BKT:stään puolustusmenoihin (Euronews 20.7.2022). Läheskään kaikki jäsenmaat eivät ole kuitenkaan päässeet tavoitteeseen, vaan esimerkiksi Euroopan suurmaa Saksa on pitänyt puolustusbudjettinsa alle 1,5 % BKT:stä koko 2000-luvun ajan (The World Bank 2024). Tämä on merkittävää myös siksi, että Naton peruskirjan artikla 3 velvoittaa jäsenmaita ylläpitämään ”kansallista ja yhteistä kykyään puolustautua aseellisia hyökkäyksiä vastaan” (Nato 1949). Ongelmallista on kuitenkin, ettei Nato voi kohdistaa toimia, kuten sanktioita tai oikeuksien jäädyttämistä jäsenmaitiin, mikäli ne toimivat vastoin sotilasliiton periaatteita (Zalewski 2023, 121–122).

Peruskirjan artikla 5 on sotilasliiton perusolemuksen kannalta mahdollisesti merkittävin. Artiklan mukaan aseellinen hyökkäys yhteen jäsenmaahan on hyökkäys kaikkiin jäsenmaitiin (Nato 1949). Yhdysvaltain sisäpolitiikan muutokset voivat vaikuttaa Natoon, mikäli republikaaniehdokas Donald J. Trump voittaa syksyllä 2024 järjestettävät presidentinvaalit.

Trump on vaalipuheissaan viitannut siihen, ettei Yhdysvallat toimisi peruskirjan artikla 5:n mukaisesti, mikäli muut Naton jäsenmaat eivät maksa Yhdysvalloille riittävästi (Guardian 11.2.2024).

Vastaavanlainen retoriikka on Natolle ongelmallista, sillä sen kokonaispuolustuskyky sekä ydinasepelote perustuu - ainakin toistaiseksi - pääasiallisesti Yhdysvaltojen puolustuskykyyn. Tämä ennen kaikkea siksi, että Yhdysvaltojen puolustusbudjetti on maailman suurin (Statista 2024). Lisäksi sillä on yksi maailman suurimmista ydinasearsenaaleista (ICAN 2024). Nato ei myöskään organisaationa ole kykenevä vaatimaan yksittäisiä jäsenmaita toimimaan tilanteessa, jossa yksi tai useampi jäsenmaa toimisi vastoin enemmistön tahtoa. Tämä oli vahvasti myös näkyvissä Suomen jäsenyysprosessin aikana, kun Naton pääsihteeri Jens Stoltenbergillä oli käytännössä mahdollisuus vain sanallisiin kehotuksiin Unkarille sekä Turkille (mm. Iltalehti 15.2.2023).

Kuten Euroopan unioni, myöskään Nato ei voi erottaa jäsenmaitaan, vaikka enemmistö sitä haluaisi. Tästä huolimatta peruskirjan artikla 13:n mukaan mikä tahansa jäsenmaa voi erota sotilasliitosta niin halutessaan (Nato 1949). Eroaminen tapahtuu vuoden kuluttua Yhdysvaltojen hallitukselle ilmoittamisesta (Nato 1949), joten eroamisprosessia voidaan myös pitää suhteellisen hitaana siinä mielessä, että eroamiseen ei vaadita muiden jäsenmaiden virallista hyväksyntää. Tämä on merkityksellistä siksi, että edes teorian tasolla Unkaria ei voitaisi erottaa sotilasliitosta, vaikka se toimisi vastoin sen periaatteita.

2.1 Naton laajeneminen

Peruskirjan artikla 10 mukaan jäsenmaat voivat yksimielisellä suostumuksella kutsua minkä tahansa Euroopan valtion liittymään osaksi Natoa, mikäli valtio voi edistää sopimuksen periaatteita, sekä myötävaikuttaa Pohjois-Atlantin alueelliseen turvallisuuteen (Nato 1949). Natossa laajenemista on ainakin organisaation tasolla pidetty tavoiteltavana asiana, ja sotilasliitossa laajentumisprosessista puhutaankin ”jatkuvana ja dynaamisena prosessina” (Nato 2023). Ajatuksen tasolla laajeneminen voidaan siis nähdä sotilasliiton pitkäaikaisena tavoitteena.

Suomen Nato-jäsenyysprosessi kesti noin vuoden. Natolle alle vuoden mittaista jäsenyysprosessia voidaan pitää nopeana, sillä keskimäärin jäsenyysprosessi on vienyt noin vuoden siitä hetkestä, kun kaikki Naton jäsenmaat ovat allekirjoittaneet kunkin jäsenyyttä hakevan maan liittymispöytäkirjat. Näiden asiakirjojen allekirjoittamisen jälkeen jokainen

Naton jäsenmaa erikseen ratifioi jäsenyyttä hakevat maat. Ratifiointiprosessit eivät itsessään ole aiemmin olleet juurikaan vuotta pidempiä. Esimerkiksi vuonna 2020 ratifioidun Pohjois-Makedonian ratifiointikierron aloitettiin alkuvuodesta 2019, vaikka maan jäsenyyttä koskeva toimintaohjelma (engl. *Membership Action Plan*) käynnistyi jo vuonna 1999. (Brooke-Holland 2023, 5–6.)

Jäsenyysprosessi voi kuitenkin kokonaisuudessaan venyä useiden vuosien mittaiseksi, mikäli hakevalta maalta vaaditaan joitain poliittisia, oikeudellisia, sotilaallisia, puolustuksellisia tai turvallisuuteen liittyviä reformeja. Tämän ohella selvitettäväksi saattaa tulla jokin poikkeuksellinen poliittinen tai muu ongelma. (Brooke-Holland 2023, 5.) Tärkeä osa jäsenyysprosessia on juuri edellisessä kappaleessa mainittu jäsenyyttä hakevalle maalle yksilöity toimintaohjelma. Räätelöityyn toimintaohjelmaan voi hakea myös sellaiset maat, jotka eivät ole vielä jättäneet virallista jäsenhakemusta. Esimerkiksi Bosnia-Herzegovina hyväksyttiin toimintaohjelmaan vuonna 2010, vaikka maa ei ole virallisesti hakenut jäsenyyttä. (Brooke-Holland 2023, 3.)

Naton vuonna 1995 suorittama tutkimus esitti listanomaisesti seuraavat ehdot mahdollisille uusille jäsenille: 1) toimiva demokraattinen järjestelmä, joka perustuu markkinatalouteen; 2) vähemmistökansojen reilu kohtelu; 3) sitoutuminen konfliktien rauhanomaiseen ratkaisuun; 4) kyky sekä halukkuus osallistua Nato-operaatioihin tarpeen tullen; 5) sitoutuminen demokraattisiin siviili-sotilassuhteisiin sekä institutionaalisiin rakenteisiin. Lopuksi tutkimuksessa mainitaan, että kun vaatimukset on täytetty, uudella jäsenellä on mahdollisuus nauttia kaikista jäsenyyteen liittyvistä oikeuksista, kunhan jäsenyys on ensin hyväksytty. (Nato 1995.) Tutkimuksen tulos ohjaa ajattelemaan, että länsimaisen oikeusvaltio, kuten Suomen, olisi helppoa päästä osaksi sotilasliittoa, kunhan jäsenmaat ovat ensin suorittaneet ratifiointinsa.

2.2 Suomen Nato-jäsenyysprosessin poikkeuksellisuus

Perusoletuksena oli, että Suomen jäsenyysprosessi etenisi nopeasti, sillä sekä se kuten myös samaan aikaan jäsenyyttä hakenut Ruotsi täyttivät Naton jäsenyyskriteerit jo ennen jäsenyyden hakemista. Ainoana hienoisenä puutteena oli puolustusbudjetin asettaminen kahteen prosenttiin, mikä sekin Suomen osalta oli jo tehtyjen hävittäjäkauppojen takia nostettu vuonna 2022 1,96 prosenttiin bruttokansantuotteesta (Puolustusministeriö 2023). Myöskään aiemmin ratifioidut Naton jäsenmaat eivät ole noudattaneet 2 %:n tavoitetta.

Poikkeuksellisena voidaan pitää myös sitä, että vuoden 1999 Washingtonin kokouksessa lanseerattu Naton toimintaohjelma (engl. *Membership Action Plan*) koski kaikkia vuosina 1999–2020 hyväksytyjä jäsenmaita. Toimintaohjelmaa ei kuitenkaan käytetty Suomen eikä Ruotsin jäsenyyssprosesseissa. (Brooke-Holland 2023, 3.) Tämä korostaa sitä, että Suomi sekä Ruotsi täyttivät jo jäsenyyttä hakiessaan kaikki Naton jäsenyyteen vaaditut kriteerit. Tästäkin syystä ratifiointiprosessin olisi odottanut etenevän ilman suurempia ongelmia.

Uusien jäsenmaiden ratifioinnin vastustelu ei kuitenkaan ole Natossa uusi asia. Hyvä esimerkki on nykyisen Pohjois-Makedonian jäsenyyssprosessi. Ongelmat alkoivat, kun Kreikka käytti Naton veto-oikeuttaan silloisen Makedonian jäsenyyssprosessin jäädyttämiseksi vedoten maan nimen ongelmallisuuteen (Siegel 2010, 45). Tämän lisäksi ongelmia, jotka eivät kuitenkaan viime kädessä aiheuttaneet jäsenyyssprosessin viivästystä, olivat Makedonian armeijan laatu ja modernius sekä maan pitkäaikaiset poliittiset ongelmat, kuten korruptio ja järjestäytynyt rikollisuus (Gallis 2008, 1).

Maiden väliseen nimikiistaan saatiin lopulta sopu Prespan sopimuksessa vuonna 2018. Naton täysjäsenyyden Pohjois-Makedonia sai vuonna 2020 (Nato 2020). Prosessi kesti vuosia, mikä on Suomen jäsenyyssprosessiin verrattuna todella pitkä aika. Historiallinen on myös nimikysymys. Tältä kantilta nykyisen Pohjois-Makedonian tahto päästä osaksi Natoa tarjosi Kreikalle keinon kytkeä jäsenyyden kannalta varsin irrelevantti asia osaksi jäsenyysskriteerejä. Nimikiistassa kyse oli pitkälti historiallisista erimielisyyksistä Kreikan ja nykyisen Pohjois-Makedonian välillä. Kreikan pohjoisosien asukkaat kutsuivat itseään ”makedonialaisiksi” ja vetosivat vahvasti siihen, että sana ”Makedonia” viittaisi vain antiikin ajan suurvaltaan. Lisäksi Kreikan pohjoisosissa sijaitsee edelleen Makedonian maakunta. Tämä kaikki johti Kreikan valtiojohdon mielestä siihen lopputulokseen, että heidän pohjoisnaapurinsa Makedonian tasavalta on nimensä vuoksi pitkäaikainen uhka Kreikan kansalliselle turvallisuudelle. (Nimetz 2020, 206–207.)

On helppo huomata, että Kreikalla oli ainakin teoriassa selkeä ja rajattu syy viivästyttää ratifiointia. Unkarilla taas ei ollut missään vaiheessa Suomen jäsenyyssprosessia selkeää syytä tai syytä siihen, miksi ratifiointia viivästettiin. Sen sijaan maasta viestittiin heti jäsenyyssprosessin alussa, että se kannattaa Suomen Nato-jäsenyyttä eikä halua tehdä siitä poliittista kysymystä (esim. HS 16.9.2022, A10). Unkarin toiminnan poikkeuksellisuus välittyykin Naton kannalta siitä ongelmallisesta syystä, että Suomi on maaprofiililtaan juuri sellainen, jota Nato omien kriteeriensä perusteella haluaa jäsenekseen. Sillä on vahva

puolustusperinne, toimiva demokratia sekä vahvat oikeusvaltioperiaatteet. Samalla sen rakennetta sekä asemaa kansainvälisenä toimijana koeteltiin, kun Suomen kaltaisen eurooppalaisen hyvinvointivaltion ratifiointi osaksi sotilasliittoa venyi tarpeettomasti.

3 Tiedon rajat ja jälkistrukturalismi

Tutkielmani metodologia yhdistelmä jälkistrukturalistista teoretisointia ja etenkin Michel Foucault'n ajattelua tiedon arkeologiasta, siihen vahvasti kytköksissä olevan Fairclough'n kriittisen diskurssianalyysin kahta ensimmäistä porrasta sekä metaforista tulkintaa Kafkan *Linnasta*. Yhdistelyllä luon teoreettisen asetelman, jonka avulla tarkastelen sitä miten eri Unkariin liittyvät diskurssit esiintyvät HS:n uutisoinnissa, miten eri positioissa olevat toimijat, kuten asiantuntijat hankkivat tietoa sekä ketkä toimijat osallistuvat diskurssiin ja miksi. *Linnasta* nostan myös esiin sen, mitä Kafka oman tulkintani mukaan sanoo tiedosta ja vallasta, kun teoksen anti suhteutetaan Unkarin toimintaan Suomen Nato-jäsenyyssprosessin aikana.

Jälkistrukturalismia on pidetty hankalasti määriteltävänä ennen muuta sen takia, että se ei ole selvästi yksilöitävä teoria, eikä sillä ole yhtä selvää manifestia, josta sen sisältö voitaisiin määrittää ja avata (Wenman 2018, 125). Foucault on yksi jälkistrukturalistiseen teoriaperheeseen luettava filosofi, joka teoksessaan *Tiedon arkeologia* (2005) käsittelee tiedon suhdetta maailmaan. Voidaankin ajatella, että kaikki tieto perustuu tulkintaan ja nimenomaisesti tulkintaan kussakin ajanhetkessä (Foucault 2005, 235). Teoksessa nostetaan esiin emansipaatio, mikä liittyy vahvasti diskurssiin. Foucault'n mukaan emansipaation saavuttaminen vaatii vapautumista ”kyseenalaistamattomista jatkuvuuksista, jotka järjestävät etukäteen diskurssin, jota on tarkoitus analysoida” (Foucault 2005, 38). Tiedon alkuperää ja päätepestettä ei tule ymmärtää annettuina, vaan ne tulee ajatella jatkuvasti liikkuvina entiteetteinä, joiden tulkinta on riippuvainen katsojan näkökulmasta (Foucault 2005, 33-34). Tutkielmani kannalta onkin tärkeää ymmärtää, että jokainen huomio perustuu vain omiin tulkintoihini. Nämä voivat poiketa, ja todennäköisesti tulevatkin poikkeamaan myöhemmin tulevaisuudessa tehtävistä tulkinnoista, sillä voidaan olettaa, että tietoa on nykyhetkeä enemmän.

Foucault'n mukaan vakiinnutettujen alku- ja päätepestien sijaan tulisi nähdä ne taustat, joiden avulla eri diskurssit kytketään toisiinsa. Merkityksellistä olisi hahmottaa se, että

selkeän tarinanomaisuuden sijaan diskurssia ja tietoa pohdittaessa ollaan tekemisissä vain hajanaisen ja epäorganisoidun tapahtumajoukon kanssa. (Foucault 2005, 34.) Tämä on oleellinen huomio myös tutkielmani kannalta. Valitsin noin vuoden mittaisen tarkasteluvälin yhdestä suomalaisesta sanomalehdestä, mikä antaa vain pienen kuvan laajemmasta diskurssista, jota Unkarista käydään ja on käyty. Samalla on tärkeää ymmärtää etteivät diskurssit toimi yksin, vaan niitä aktiivisesti yhdistellään ja sekoitetaan. Diskurssin kannalta myös kronologia on merkittävässä roolissa, ja siksi käsittelenkin analysoitavia uutisia ilmestymisjärjestyksessä, jotta diskurssien kehitys sekä ajallinen konteksti välittyvät mahdollisimman selvästi.

Kafkan *Linna* on fiktiivisestä luonteestaan huolimatta toimiva osa tutkielmani metodologiaa, sillä fiktio ei ole totena esitetyn historian vastakohta, vaan toinen diskursiivinen tapa sanoittaa sitä (vrt. White 2004). Oma tulkintani on, että teoksen päähenkilö K. voidaan suhteuttaa toimijana HS:ään. K. on oman tietonsa mukaan palkattu ”linna” töihin maanmittariksi, mutta tarinan edetessä käy ilmi, ettei tämä pidäkään paikkaansa (Kafka 1926). ”Linna” voi olla metafora byrokratialle, mutta se voidaan tulkita myös valtioksi, joka tietoa pimittämällä pyrkii saavuttamaan valta-asemaa suhteessa sen ulkopuolisiin toimijoihin. Rinnastankin Unkarin tähän ”linna” eli toimijaan, joka ei anna vastausta kysymyksiin, jotka ovat kysyjän kannalta jopa eksistentiaalisia luonteeltaan.

Tutkielmani kolmas metodologinen osa on Norman Fairclough’n kirjassa *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language* (1995) esitelty kolmeen kehään jaettu kriittisen diskurssianalyysin malli. Keskellä on teksti itsessään, sen ulkopuolella on tekstin diskurssikäytäntö ja uloimpana kehänä on tekstin sosiokulttuuriset käytännöt (Fairclough 1995, 98). Tutkielmassani käytän vain kahta ensimmäistä kehää, minkä myötä painotus on juuri siinä diskurssissa, jota tapahtumahetkellä käydään.

Fairclough’n mallin ensimmäisen kehän, eli tekstin, analyysin tärkeänä osana on intertekstuaalisuus, joka kokoaa yhteen sen miten käytettävissä olevia genrejä sekä diskursseja käytetään ja yhdistellään eri teksteissä (Fairclough 1995, 3). Tekstin analyysille ominaista on myös nähdä teksti valintana. Tällä tarkoitetaan systeemistä näkökulmaa, jossa teksti nähdään toimivan vaihtoehtojärjestelmien verkostoissa. (Fairclough 1995, 5.) Tätä osaa Fairclough’n mallista hyödynnän etenkin siinä kun analysoin, miksi juuri valitut eri positioissa olevat toimijat valitaan kommentoimaan Unkarin toimia.

Mallissa diskurssi nähdään osana kielen käyttöä sekä sosiaalista toimintaa (Fairclough 1995, 7), jolla viitataan tekstin ulkopuoliseen diskurssikäytäntöön. Tämä ohjaa hyvin kohti analyysin kannalta tärkeää käsitettä, eli valmiiksi rakennettua (engl. *preconstructed*). Käsitettä käytetään, jotta voidaan antaa intertekstuaalinen ymmärrys ennako-oletuksista. Tämä tarkoittaa siis niitä asioita, joita tekstissä on jätetty sanomatta, joita pidetään itsestäänselvyytenä, jotka ajatellaan jo olevan sanottu muualla sekä miten teksti suhteutuu aiempaan tekstuaaliseen toimintaan sen muotoilun ja ideologisten elementtien osalta. (Fairclough 1995, 6.) Tutkielmani kannalta relevanttia on pohtia esimerkiksi sitä, millaisia ennako-oletuksia Unkarista esiintyy HS:n uutisoinnissa.

Fairclough'n mukaan tekstit ovat sosiaalisia tiloja, joissa toistuvat kaksi tärkeää sosiaalista prosessia: tekstin tuottajan valitsema tapa esittää maailma sekä vuorovaikutus. Tämän takia teksti tulee ajatella monitoimisena kokonaisuutena. Analyysi seuraa systeemistä kielitieteen ajattelutapaa olettaessaan, että tekstin kieli toimii samanaikaisesti ideationaalisesti kokemuksen ja maailman esittäjänä, ihmistenvälisenä diskurssin välittäjänä osana sosiaalista toimintaa sekä tekstuaalisesti sitoen tekstin osat kontekstiin sopivaksi kokonaisuudeksi. (Fairclough 1995, 6.) Tutkielmani painotus onkin juuri siinä kuka puhuu, mistä positiota, mistä kerrottu tieto on voitu saada ja miksi juuri hänet on valittu puhumaan.

Käytännössä metodologia toimii tutkielmassani siten, että analysoin Unkarin viivytelyn syihin liitettäviä diskursseja Fairclough'n metodin avulla. Samalla Unkarin rinnastuksella Kafkan *Linnaan* luon asetelman, jossa maa nähdään saavuttamattomana yksikkönä, johon HS mediapositiosta pyrkii pääsemään eri keinoin. Näitä keinoja käsittelen eri toimijapositioiden avulla, joita HS käyttää päästäkseen ”linnaan” sisälle. Luon hypoteeseja siitä, miten eri positioissa olevat toimijat puhuvat Unkarin viivytelyn syistä, ja miksi juuri heidät on valittu puhumaan. Tiedon arkeologiaa hyödynnän siinä, kun jaottelen eri toimijoiden sanomia kategorioihin kuten arvioihin tai tulkintoihin. Kokonaisuudeksi muodostuu järjestely, jossa tavoitteena on tutkia tiedon rajallisuutta ”linnamaisen” Unkarin syistä viivyttää Suomen Nato-jäsenyyden ratifiointia. Myös se miten HS mediapositiosta luo ja ylläpitää eri Unkari-diskursseja eri positioiden edustajia hyödyntämällä on keskeinen osa tutkielmani metodologiaa.

4 Helsingin Sanomien Unkari-diskurssi

HS on sitoutunut toimittamaan riippumatonta journalismia lukijoilleen (Sanoma 2024). On mahdollista ajatella, että riippumaton journalismi tavoittelee uutisointia, jossa kirjoittaja pysyy aiheen yläpuolella. Uutisoinnissa on kuitenkin huomattavissa tiettyjä diskursiivisia toistuvuuksia, joita käsittelem analyysini alaluvuissa. Unkari kehystettiin ”me vs. muut” -ajattelussa ”muut” -kategoriaan läpi tarkastelujakson, eikä maan toiminnalle annettu juurikaan ymmärrystä.

Tarkastelujakson aikana HS:n uutisoinnissa esiintyi kolme eri diskurssia yli muiden. Näitä ovat EU-diskurssi, eli asian yhdistäminen Unkariin liittyviin ongelmiin Euroopan unionissa. Toisena diskurssina on prestiisidiskurssi eli se, miten Unkarin toimintaa suhteutettiin sen haluun saavuttaa arvostusta kansainvälisen politiikan kentällä Venäjän ja Kiinan kaltaisilta toimijoilta. Kolmantena on turvallisuusdiskurssi, jolla viitataan ennen kaikkea Unkariin liitettyyn ajattelutapaan Naton laajenemisesta suhteessa Venäjään sekä siihen, miten Unkarin viivyttelyä suhteutetaan yleiseen turvallisuustilanteeseen Euroopassa.

4.1 Helsingin Sanomat aineistona

Helsingin Sanomat on osa suomalaista mediatoimija Sanoma Oyj. -mediakonsernia. Konserniin kuuluvat mediat ovat sitoutuneet tarjoamaan riippumatonta journalismia lukijoilleen (Sanoma 2024). HS:n oman periaatelinjan mukaan se on sitoutumaton päivälehti. Keskeisinä tavoitteina ovat kansanvaltaisuuden, yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden sekä mielipiteen vapauden edistäminen ja vahvistaminen. Tämän ohella periaatelinjassa todetaan, että lehden kanta määritetään itsenäisesti, täysin riippumatta poliittisista tai taloudellisista painostusryhmistä. (HS 29.1.2020.)

HS:n uudessa periaatelinjassa todetaan, että lukija muodostaa itse maailmankuvansa sekä tekee johtopäätökset asioista itse (HS 14.2.2024). Vaikka mielipiteenmuodostus sekä maailmankuvan luonti ovatkin suurilta osin lukijan käsissä, voidaan tämänkaltaisen kommentti ajatella myös vastuuta väistäväksi. Unkari on monelle lukijalle sellainen maa, johon liittyvä tietämys voi olla hataralla pohjalla, joten HS:n kaltaisella kansallisella suurlehdellä on merkittävä vastuu siinä, minkälaista kuvaa maasta luodaan.

Poliittiselta ideologialtaan HS:ää pidetään European press roundupin mukaan liberaalina (Eurotopics 2024) Identiteetin muodostuksessa keskeistä onkin vuorovaikutus, jossa

osapuolet muokkaavat käsitystään niin itsestään kuin myös toisesta (Nyyssönen 2024). HS voi itse vaikuttaa oman identiteettinsä muodostamiseen, mutta vain omasta näkökulmastaan. Samalla myös muut toimijat muokkaavat ja uudistavat HS:n identiteettiä yhtäaikaaisesti muokatessaan omaa identiteettiään.

HS:n uuden infopakedin mukaan eettisissä pohdinnoissa lehden toimitusta ohjaavat laki sananvapaudesta sekä Journalistin ohjeet (HS 14.2.2024). Täten HS, kuten myös suuri osa muustakin suomalaisesta lehdistöstä sitoutuu noudattamaan Journalistin ohjeiden mukaista hyvää journalistista tapaa. Samalla infopaketissa mainitaan, että julkaistavat asiakokonaisuudet valitaan riippumattomasti (HS 14.2.2024). HS korostaa, että se haluaa ensisijaisesti nähdä suuret uutistapahtumat itse ja välittää näkemänsä lukijoilleen. Tietoa hankitaan myös lukemalla asiakirjoja, tekemällä puhelinhaastatteluja tai puhumalla käsiteltävistä asioista tietävien kanssa luottamuksellisesti. (HS 14.2.2024.) Eri positioista on pääsy eri tiedon äärelle, mutta on eri kysymys selvittää mitä kaikkea tietoa eri positioista ollaan valmiita, tai voidaan turvallisuuteen liittyvistä syistä vuotaa julkisuuteen.

Tutkielman aineistona käytän HS:n näköislehtiä alkaen 18. toukokuuta 2022, jolloin Suomi virallisesti jätti Nato-jäsenhakemuksen, ja päättyen 4. huhtikuuta 2023, jolloin Suomi virallisesti hyväksyttiin Naton jäseneksi. Tämän lisäksi päätin selata näköislehdet lauantaihin 8. huhtikuuta saakka. Aineistoksi muodostui 86 uutisen kokonaisuus. Näistä kaikki eivät suoranaisesti käsitelleet Suomen Nato-jäsenyyttä, mutta aikavälin kannalta pidän relevanttina myös muuta Unkariin liittyvää uutisointia, sillä näiden uutisten kautta luodaan myös tietynlaista kuvaa Unkarista toimijana esimerkiksi Euroopan unionissa. Eniten palstatilaa Unkariin liittyvä Nato-uutisointi sai helmi-maaliskuussa 2023. EU-diskurssia esiintyy yhteensä 21:ssä, prestiisidiskurssia 16:ssä ja turvallisuusdiskurssia 12:ssä uutisessa.

Palstatilan kannalta HS:n näköislehden seuraamiseen liittyi myös joitain ongelmia. Otsikot olivat näköislehdessä poikkeavia verkkosivujen uutisointiin verrattuna. Toiseksi nykyajan nopeatempoisessa uutismaailmassa eri aiheista uutisoidaan usein laajemmin verkossa kuin näköislehdessä. Kolmanneksi näköislehdessä on vain rajallisesti palstatilaa uutisoinnille. Tämä näkyi esimerkiksi siten, että julkaisut saattoivat olla vain kainalojuttuja, jolloin aiheesta ei ole tilaa kirjoittaa kovinkaan laajasti. Näistä huolimatta valitsin näköislehden tarkasteltavaksi, koska HS:n hakukone ei ole riittävän edistynyt tarkkaan uutisoinnin seurantaan rajatun aiheen osalta.

4.2 Unkarin oikeusvaltio-diskurssista EU-diskurssiin

Ensimmäistä kertaa EU-diskurssi nousi esiin HS:n 5.10.2022 julkaisemassa pääkirjoituksessa. Siinä HS esittää näkemyksen, jonka mukaan Unkarilla ”saattaa olla halua näpäyttää Suomen oikeusvaltioajattelun EU-politiikassa” (HS 5.10.2022, A4). HS:n pääkirjoitukset ovat lehden virallisia kantoja ajankohtaiseen aiheeseen, ja ne keräävät usein suuren lukijakunnan.

Diskurssin kannalta asiat, kuten Unkarin toiseus suhteessa länsimaihin, jäsenyyden viivästyttäminen ja EU-oikeusvaltiomekanismin liittyminen Nato-jäsenyyteen pidetään itsestäänselvyytenä. Uutisessa esitetään mahdollisuus siihen, että ottaen huomioon Unkarin toimintojen taustat EU:ssa, sillä olisi jokin motiivi vetää EU:hun liittyvät kysymykset osaksi Suomen Nato-jäsenyyden ratifiointia. Lisäksi Unkariin liitetty diskurssikäytäntö on tarkasteluvälin aikana saman sävyistä (esim. HS 1.6.2022, A4; HS 11.6.2022, A31; HS 14.7.2022, A11), mikä edelleen korostaa Unkariin liittyvän diskurssin toistuvuutta.

EU-diskurssin toisintamisen ja uudistamisen kannalta merkittävä toimija oli 5.10.2022 HS:n uutiseen haastateltu - erityisen vahvan auktoriteettiaseman omaava - tasavallan presidentti Sauli Niinistö. Hän nosti tilannekuvaan kaksi tulkintaa, joista toinen oli Unkarin ”huomattava määrä EU-lakilastia, joka aiheuttaa toiminnallisia paineita”. Niinistö toisti EU-diskurssi todetessaan, että aikaikkunassa ”on nyt osin kiusallisiakin EU-aiheita esillä”. Uutisessa mainittiin myös, ettei Niinistö ”halunnut täsmentää asiaa eikä kommentoinut sitä, onko Unkari linkittänyt EU-aiheita Nato-ratifiointiin”. (HS 5.10.2022, A16.) Niinistö toimii satunnaisasiantuntijan tai kokemusasiantuntijan positioista. Tästä huolimatta hänen presidenttiytensä luoma auktoriteettiasema riittää HS:n näkökulmasta kommentoimaan tilannetta.

HS sai tietoa vahvan auktoriteettiaseman omaavalta toimijalta, jolla voidaan ajatella olevan lähempää tietoa Unkarin ”linnasta”. Niinistön kommenttien jälkeen EU-diskurssia alettiinkin toistaa HS:n uutisoinnissa. Se mihin Niinistö perustaa näkemyksensä, voi liittyä hänen omaan tilannekuvaansa sekä kokemukseensa vallitsevasta tilanteesta. Jos HS:llä on agenda- sekä diskurssivaltaa, niin yhtä lailla sitä on myös Niinistöllä.

Seuraavan kerran asiaa lähestyttiin EU-diskurssin kautta, kun HS:n haastattelema eurooppaministeri Tytti Tuppurainen (sd.) kertoi, ettei ”Unkarilla ole antaa aikataulua” Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksien ratifiointiin (HS 19.11.2022, A31). Uutisessa viitataan Unkarin EU-varojen jäädytykseen ja todetaan kirjoittamishetkellä olevan ratkaisevat hetket ”sen suhteen, saako maa sille luvatut koheesiorahat EU-budjetista sekä EU:n elpymisvälineen

kautta luvatut tukirahat”. Samalla Suomen Nato-jäsenyyteen liitettävän EU-diskurssin kannalta merkittävästi mainitaan, että Unkari ”vaikuttaa painostuskeinona jarruttavan kaikkea ulottuvillaan olevaa päätöksentekoa EU:ssa, mutta suoria todisteita esimerkiksi rahojen ja Nato-jäsenyyden kytkennästä ei ole”. (HS 19.11.2022, A31.)

Utiseen haastateltu eurooppaministeri Tytti Tuppurainen on yksi suomalaisista, jotka ajoivat oikeusvaltiomekanismia EU:hun, osin juuri Unkarin kaltaisten toimijoiden varalta (Valtioneuvosto 2019). Tuppuraisen kerrotaan esimerkiksi todenneen, että ”aikataulut mahdollistavat myös asioiden yhteenkytkeytymisen” (HS 19.11.2022, A31). Ylimalkainen kommentti voidaan liittää samaan aikaan käsillä olleeseen EU:n ajamaan Ukrainan tukipakettiin, jota Unkari myös pyrki jarruttamaan, sekä Suomen Nato-jäsenyyteen ja Unkarin toimintaan ratifioinnin suhteen. Tuppuraisella on poliittikkovallan tuoma positio, vaikka hänellä ei olisikaan kuin kokemus- tai satunnaisasiantuntijan rooli tiedon suhteen.

EU-diskurssin sävy muuttui 24.11.2022 julkaistussa pääkirjoituksessa, jossa HS:n mukaan ”Nato-ratifioinnit ovat osa kuviota, jolla Unkari painostaa EU:n komissiota Unkarilta jäädytetyjä elvytyspaketin ja rakennerahastojen miljardeja” (HS 24.11.2022, A4). Aiemmin HS oli todennut uutisoinnissaan, ettei ratifiointien ja EU-asioiden välillä tiettävästi ole absoluuttista yhteyttä (esim. HS 5.10.2022, A16; HS 19.11.2022, A31). Pääkirjoitukset ovat lehden virallisia kannanottoja eri aiheisiin, mutta niillä on mahdollisuus muokata diskurssia varsinkin, kun ne tässä tapauksessa noudattavat yleistä Unkariin liitettävää diskurssikäytäntöä. Samalla kun diskurssia toistetaan sekä mielipidepohjaisissa pääkirjoituksissa että informatiivisissa uutisteksteissä, sekoittuvat tulkinnat ja tosiasiat keskenään. Pääkirjoituksissa HS:n toimituskunta toimii mediapositiona, ja siinä HS:llä on paljon valtaa tuoda omaa näkemystään esille ajakohtaisissa asioissa.

Suomen Nato-jäsenyyteen liitettävä EU-diskurssi vaikutti olevan läsnä HS:n uutisoinnissa lähes aina, kun se käsitteli Unkarin EU-ongelmia. Esimerkiksi 30.11.2022 näköislehdessä oli uutinen EU:n komission aikomuksesta leikata Unkarin EU-rahoitusta (HS 30.11.2022, A12). Utisen lopussa oli osin aiheen kannalta epärelevantti maininta siitä, ettei ”Unkari ole myöskään ratifioinut Suomen Nato-jäsenyyttä, vaan asian käsittely on siirtymässä ensi vuoden puolelle”. Kaksi erillään olevaa asiakokonaisuutta yhdistetään toisiinsa, vaikka EU:n komission toimet eivät suoranaisesti liity Suomen Nato-jäsenyyteen millään tavoin. Tiedon arkeologian osalta nämä kaikki voidaan lukea tulkinnoiksi tai arvioiksi.

Ensi kertaa HS haastatteli kahta Unkari-asiantuntijaa 24.1.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa. Haastatteluun valikoituivat Turun yliopiston dosentti Heino Nyysösen sekä Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutin dosentti ja tutkija Katalin Miklóssy (HS 24.1.2023, A22). Nyysösen esittää, että Unkarin toiminta Suomen Nato-jäsenyyden viivytelyssä kytkettyisi Suomesta tulleeseen kritiikkiin Unkarin oikeusvaltiokehitystä kohtaan. Hän käyttää sanoja kuten näpäyttäminen ja koulukiusaaminen viitatessaan Unkarin toimintaan Suomen Nato-jäsenyyden ratifioinnin viivytelyssä. (HS 24.1.2024, A22.) Nyysösen lukeutuu suomalaisiin Unkari-asiantuntijoihin, sillä hän on kirjoittanut laajasti kirjallisuutta Unkarin historiallisesta kehityksestä, sekä maan poliittisesta nykytilasta. Hänen sanoilla onkin merkittävä rooli EU-diskurssin luomisessa, sillä hän omaa positionsa myötä diskurssivaltaa Unkariin liittyvissä kysymyksissä. Tulkinnat ovat kuitenkin Unkarin ”linnasta” johtuen vain rajalliseen tietoon perustuvia tulkintoja siitä, mitä Unkarissa tapahtuu, ja mitä asioita käytetään poliittisina astinlautoina maan omien intressien ajamiseksi.

Miklóssy esittää Nyysösen tavoin yhdeksi viivytelyn syyksi ”Unkarin omat kansalliset intressit suhteessa EU:hun” (HS 24.1.2023, A22). Unkarin EU-kysymykset ja Suomen Nato-jäsenyys rinnastetaan diskursiivisesti samalle tasolle, ja täten tietyllä tapaa riippuvaisiksi toisistaan. Korosteisesti HS:llä ei ollut varmaa tietoa Unkarin syistä, eivätkä asiantuntijatkaan onnistuneet erottamaan toiminnasta sellaisia syitä, joilla olisi faktapohjaiset perusteet. Tästä huolimatta HS:n kannalta asiantuntijapositionsa olevat toimijat, kuten Nyysösen ja Miklóssy, ovat tilannekuvan kannalta tärkeitä, sillä heidän voidaan olettaa tietävän Unkarin ”linnasta” jotain, mitä muissa positioissa olevat eivät tiedä. Tiedon arkeologian suhteen sanat lukeutuvat kuitenkin tulkintoihin sekä arvioihin, eikä ”linna” päästä sisälle.

Helmikuun 2023 aikana HS sai Unkarin oppositiopuolueilta arvion, jonka mukaan maan parlamentti ottaisi Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet käsittelyyn maaliskuun alussa. Asiasta uutisointiin 22.2.2023. Aiheesta HS:lle kertoi oppositiopuolue Momentumin edustaja Márton Tompos, joka lukeutuu kokemusasiantuntijaksi, sillä hän on unkarilainen oppositiopoliitikko. Uutisen mukaan Unkarissa nähdään yleisesti, että pääministeri Viktor Orbán käyttää ratifiointia pelimerkinä, jolla hän pyrkii edistämään omaa etuaan EU-ongelmiensa selättämiseksi. (HS 22.2.2023, A11.) Tiedon rajallisuudesta kertookin se, että haastateltavaksi on valittu oppositiopoliitikko, eikä Fideszin edustaja. Tällaisilla valta-aseman ulkopuolella olevilla toimijoilla on usein annettavana kovaakin kritiikkiä vallassa olevia kohtaan maasta riippumatta. Sanavalinnat kuten ”yleinen arvio Unkarissa” vahvistaa kuvaa siitä, että maassa

enemmistö olisi skeptinen sen toimia kohtaan, vaikka Fidesz-puolueella on murskaenemmistö maan parlamentissa.

HS haastatteli Unkarin oikeusministeri Judit Vargaa 25.2.2023 julkaistussa uutisessa (25.2.2023, A16). HS onnistui saamaan haastatteluun merkittävässä valta-asemassa olevan unkarilaispoliitikon, jonka voisi olettaa omaavan tietoa Unkarin ”linnasta”. Onhan Varga vähintäänkin ”linnan” esipihalla ollessaan Fidesz-puolueen ydinjäseniä. HS kysyikin: ”Onko ratifioinnin viivästymisessä kyse siitä, että Unkari kostaa EU:ssa kovistelleille maille?”. Varga kiisti väitteen ”jyrkästi”. Sanalla korostetaan sitä, että Vargan näkemyksen mukaan olisi ennenkuulumatonta, että Unkari kytkisi Nato-ratifioinnit EU-ongelmiinsa. Varga on ensimmäinen haastateltu, joka on ”linna” läheisesti kytkeytyvä toimija. Häneltä voisi lähtökohtaisesti olettaa löytyvän sellaisia arvioita, joita muiden positioiden toimijoilta ei. Tästä huolimatta Varga ei antanut syytä Unkarin toimille, vaan totesi maalla olevan kiire EU-oikeusvaltiokysymysten kanssa (ibid), minkä takia ratifioinnit ovat viivästyneet.

EU-diskurssia kuitenkin toistettiin läpi Suomen Nato-jäsenyysprosessin, joten yksittäinen hallituspuolueen edustajan kiistävä kommentti ei merkittävästi muuta diskurssia varsinkaan kun sille ei annettu tilaa. Uutisessa toistetaan myös jo aiemmin käsiteltyjä oppositiopoliitikko Márton Tomposin kommentteja, joiden mukaan ”ratifioinnin viivästymisessä ei ole kyse Suomesta tai Ruotsista, vaan Unkarista” (HS 25.2.2023, A16). Syytä viivytykselle ei edelleenkään ole kerrottu, vaan kaikki perustuu yksittäisten eri positioissa olevien toimijoiden kertomiin, jotka kaiken lisäksi eroavat toisistaan merkittävästi. Arviointi onkin vaikeaa, kun saadut tiedot eriävät toisistaan, mutta HS:n uutisvirtaan sisällytetty EU-diskurssi pysyy: Unkari hyödyntää Nato-jäsenyyksien ratifiointia omien EU-ongelmiensa selättämiseen tavalla tai toisella.

1.3.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa, joka on osa juttusarjaa ”HS Budapestissa” kirjoitetaan Unkarin istuvan kahdella tuolilla. Alaotsikossa nostetaan, että Suomen ja Ruotsin ”hakemukset ovat Viktor Orbánille arvokas pelimerkki niin EU- kuin Venäjä-suhteissa”. (HS 1.3.2023, A8-A9.) Diskursiivisesti Unkarin EU-ongelmat pysyvät yhtenä suurimpana tulkintana sille, miksi Suomen Nato-jäsenyyttä ei ole ratifioitu. Alaotsikon virke on toteava, eikä se jätä juurikaan kysymyksiä siitä, millainen näkökanta uutisen kirjoittajilla, ja samalla HS:n toimituskunnalla, on aiheesta. Mediapositiosta HS:llä on omien tulkintojensa myötä suurta diskursiivista valtaa, etenkin kun arviot tehdään suoraan Unkarista käsin.

Samaa diskurssia toistetaan edelleen, kun uutisessa esitetään, että yksi viivyttelyn tulkinnoista liittyy Unkarin hallituksen haluun ”esittää protesti kahdelle Pohjoismaalle, jotka ovat olleet etulinjassa vaatimassa Unkarin EU-rahoituksen jäädyttämistä” (ibid). Vaikka oppositiopoliitikot kertoisivat mitä hyvänsä, ei Unkarin ”linnasta” kerrota syytä viivyttelylle. Pääsyn tuntuu tekevän mahdottomaksi myös se, ettei hallituspuolueiden edustajilta saa kuin automaattivastauksen (esim. HS 25.2.2023, A16), jossa ongelmat jäsenyyksille kielletään. Tämä viittaakin yhä vahvemmin Unkarin ”linnamaisuuteen”, kun maasta ei anneta tietoa edes kysyttäessä.

Ajoittain HS:n näköislehdessä esitellään muiden lehtien näkemyksiä ajankohtaisiin aiheisiin. Tämä ”Muut lehdet” -osio on HS:n omien näkemysten kannalta tärkeä, sillä se voi vahvistaa lehden yleistä kantaa käsiteltävään asiaan. Näin tapahtui myös 2.3.2023 julkaistussa osiossa, jossa Iltalehden kerrotaan uutisoineen seuraavasti: ”Näyttää siltä, että Unkari haluaa näpäyttää Suomea ja Ruotsia siitä, miten maat ovat ajaneet EU:n oikeusvaltiomekanismin käyttämistä Unkaria vastaan” (HS 2.3.2023, A5). HS on toistanut samaa diskurssia läpi jäsenyysprosessin, ja saanut eri positioissa olevilta toimijoilta hyväksyntää näkemyksilleen. Onkin mahdollista, että Unkarin EU-ongelman kytkeminen osaksi Suomen Nato-jäsenyysprosessia johtui presidentti Sauli Niinistön 5.10.2022 antamista kommentteista.

Maaliskuussa 2023 Unkarin valtiojohto päätti lähettää nelihenkisen delegaation tarkastelemaan Suomen tilaa liittyen Nato-jäsenyyden ratifiointiin. HS:n mukaan ”EU-rahoituksen ja oikeusvaltiokysymysten on arveltu voivan osaltaan olla Nato-ratifioinnin viipymisen taustalla” (HS 4.3.2023, A7). Mielenkiintoisesti HS käytti tässä uutisessa sanavalintoja, kuten ”arveltu” ja ”osaltaan”. Tiedon arkeologian kannalta sanat viittaavat juurikin epävarmuuteen tiedon suhteen, vaikka aiemmin EU-kysymykset on esitetty varmaksi syyksi Unkarin viivyttelytoimille.

Kuten todettua, toimijoilla on useita eri lähteitä, joista saada tietoa. Tästä hyvänä esimerkkinä on 19.3.2023 näköislehdessä julkaistu uutinen, jossa haastateltiin Ulkopoliittisen instituutin tutkija Henri Vanhasta sekä aiemmin esiteltyä Katalin Miklóssya. Heidän mukaan ”Unkarin kipuilu liittyy sen rahakiistoihin EU:n kanssa” (HS 19.3.2023, A6-A7). Asia palautuu suomalaiseen diskurssikäytäntöön Unkarista, jossa maa nähdään toimijana, johon ei voi luottaa ja jolta voi odottaa opportunistisia toimia vaikeassakin maailmanpoliittisessa tilanteessa. Sama toistui myös HS:n 28.3.2023 julkaisemassa analyysissä, jossa todetaan ”Unkarin olleen tyytymätön muun muassa siihen, kuinka suomalaiset poliitikot ovat olleet

etulinjassa vaatimassa Unkarin EU-rahoituksen jäädyttämistä” (HS 28.3.2023, A6-A7).

Diskursiivisesti Unkarin EU-ongelmien kytkeminen Suomen Nato-jäsenyyden viivyttelyyn alkaa muokkautumaan osaksi laajempaa HS:n diskurssia, jolloin sitä kyseenalaistetaan aina vain vähemmän.

4.3 Prestiisin tavoittelu Unkarin viivyttelytoimien taustalla

Toinen löytämäni diskurssi liittyy prestiisiin. Tässä kontekstissa yhdistän prestiisin diskurssiin, jossa Unkarin esitetään tavoittelevan sitä viivyttämällä Suomen Nato-jäsenyyden ratifiointia. Prestiisidiskurssia esiintyi ensi kertaa, kun HS haastatteli 16.9.2022 ulkoministeri Pekka Haavistoa (vihr.). Hän totesi haastattelussa ettei ”ilmennyt, että Unkarilla olisi erityisiä varauksia Suomen Nato-jäsenyyden etenemisen suhteen” (HS 16.9.2022, A10).

Ulkoministerinä Haavisto sopii poliitikkoasemansa myötä sekä satunnais- että kokemusasiantuntijaksi. Työnkuvansa takia hän osallistuu kansainvälisiin tilaisuuksiin jatkuvasti, myös sellaisiin joissa Unkarin pääministeri Viktor Orbán on mukana. Tällöin hänen voi olettaa käyvän dialogia Unkarin ”linnan johtajan” kanssa säännöllisesti. Tästä huolimatta Haavistolla ei ollut ainakaan tässä vaiheessa jäsenyysprosessia antaa merkittävää tietoa Unkarin mahdollisista viivyttelytoimista.

Vain muutama viikko myöhemmin 5.10.2022 HS:n kirjoitti pääkirjoituksessaan, että ”Viktor Orbán vitkuttelee ratifiointia tietoisesti ja välittämättä Venäjän julistamasta liikekannallepanosta” (HS 5.10.2022, A4). HS mainitsee saman näköislehden uutisessa, että Orbánin puolue ”Fidesz tyrmäsi maanantaina parlamentissa sosialistien ehdotuksen, jonka mukaan Suomen ja Ruotsin jäsenyydestä sotilasliitto Natossa olisi äänestetty tiistaina” (HS 5.10.2022, A16). On hyvä muistaa, että Unkarissa opposition esitykset hylätään järjestään (Nyyssönen 2024). Prestiisidiskurssi rajautuu tässä tapauksessa nimenomaan Unkarin hallitukseen, ja kerronnalla luodaan kuvaa siitä, miten hallituspuolue Fidesz pyrkii saavuttamaan prestiisiä omissa kannattajaryhmissään, kun se ei hyväksy hallituksen ulkopuolisia ehdotuksia.

6.10.2022 näköislehdessä julkaistussa uutisessa haastateltiin Budapestissä toimivan Political Capital -ajatushautomon poliittisena analyytikkona toimivaa Rudolf Berkesiä. Hän totesi haastattelussa, että Unkarin opposition ehdotuksen hylkäämisen myötä maan hallitus saattaisi haluta ”pitää tämän (ratifioinnin) kortin vielä ilmassa, jotta heillä olisi kiristyksen mahdollisuus” (HS 6.10.2022, A6-A7). Sanapari ”kiristyksen mahdollisuus” viittaa Unkarin haluun hankkia prestiisiä, sillä Berkes näkee Unkarin toiminnan mahdollisesti uhkaavana ja

opportunistisena. Berkes lukeutuu asiantuntijaposition kuuluvaksi, ja alueen politiikan tuntijana Berkesin voidaan olettaa ymmärtävän aiheesta laaja-alaisesti. Samalla kuitenkin mainittu sanapari on valistunutta tulkintaa tiedon arkeologian osalta.

Aiemmin esitelty Heino Nyssösen kommentit ohjasivat myös prestiisidiskurssia, kun hän arvioi 24.1.2023 julkaistussa HS:n haastattelussa, ettei ”ole nähnyt tässä (Unkarin toiminnassa) järjellistä syytä, vaan pikemminkin Orbán halua antaa jonkinlaisen näpötyksen suomalaisille” (HS 24.1.2023, A22). HS on toistanut uutisoinnissaan sitä, että Unkarilla on omat intressit keskeisesti mukana Nato-jäsenyyksien viivyttelyn taustalla. Nato-jäsenyyden viivyttämisellä Unkarin ajatellaan haluavan ”näpöyttää” muita, ja siten kerätä prestiisiä itselleen olemalla taipumatta muiden tahtoon. Nyssösen lukeutuu on tutkija-asiantuntijaposition, josta hänen on perusteltua arvioida Unkarin toiminnan taustasyitä, vaikka Unkarin ”linna” ei kyseisestä positiosta pääsekään. Tiedon arkeologian osalta Nyssösen sanat lukeutuvat valistuneisiin tulkintoihin, jotka voidaan perustaa hänen taustaymmärryksiensä Unkarista.

Prestiisidiskurssin kannalta myös HS:n uutisoimat lupaukset Unkarista ovat merkittäviä. Aiemmin mainitussa 24.1.2023 julkaistussa uutisessa kerrotaan, ”että asiaa aletaan käsitellä 20. helmikuuta Unkarin parlamentissa”. Uutisessa haastateltu Nyssönen kommentoi, että ”uskon sen sitten, kun näen.” (HS 24.1.2023, A22.) Usko ratifiointiin ei ole suuri, mikä edelleen ylläpitää diskurssia epäluotettavasta ja opportunistisesta Unkarista. Tiedon rajallisuus korostuu myös tässä, sillä Unkarin ratifiointiajankohtaa ei osata arvioida. Nyssösen kuvaa Unkaria uutisessa ”koulukiusaajaksi”, mikä sopii HS:n prestiisidiskurssiin erittäin hyvin.

Koulukiusaajatkin kiusaavat usein vain saadakseen omaa asemaansa parannettua haluamissaan piireissä. Sama termi sopii myös HS:n 26.1.2023 julkaisemaan Saska Saarikosken kolumniin, jossa Unkarin toiminnan ”taustalla on omia poliittisia syitä, mutta mukana voi olla myös halua kyykyttää mallimaita” (HS 26.1.2023, A5). ”Halu kyykyttää” on metaforinen ilmaus, mutta se luonnehtii paljon myös HS:n yleistä kuvaa Unkarista.

22.2.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa haastateltiin jo aiemmin esiteltyä Márton Tomposia. Hän arvioi, ettei ratifioinnin viivyttelyssä ”kyse ei ole Suomesta ja Ruotsista, vaan Unkarista” (HS 22.2.2023, A11). Oppositio poliittikkona Tomposin on helppo yhtyä yleiseen Unkariin kohdistuvaan länsimaiseen kritiikkiin. Unkarin ”linna” pääsyä ajatellen oppositio poliitikon haastattelemisen on luultavasti paras vaihtoehto, mikäli ”linnasta” ei

suoraan saada muita kuin automaattikommentteja siitä, ettei viivyttely ole Unkarille poliittinen kysymys.

Prestiisidiskurssia uusinnetaan myös HS:n 28.2.2023 julkaisemassa pääkirjoituksessa, jonka otsikko ”Orbánin vuoro pitkittää piinaa” on paljon puhuva. Uutisen mukaan ”ei ole yllätys, että Venäjä- ja Kiina-linjoillaan omille teilleen muusta Euroopan unionista ja Natosta lähtenyt Unkari koettelee Suomea ja Ruotsia ennen kuin ratifioi maiden Nato-jäsenyydet”. Samalla esitetään, että ”Orbán ja Fidesz hakevat aina itselleen hyötyjä”. (HS 28.2.2023, A4.) Sanalla ”aina” uudistetaan prestiisidiskurssia siten, että Unkari voidaan nähdä toimijana, joka ei missään olosuhteissa noudattelisi länsimaille tyypillistä linjaa, joka perustuu sopimiseen. Sen sijaan se nähdään opportunistisena valtiona, jonka tavoitteena on poikkeuksetta oman edun ajaminen. HS:n pääkirjoitukset kumpuavat sen omasta mediapositionista, ja juuri pääkirjoitusten avulla sillä on mahdollisuus vaikuttaa diskurssiin ilman muiden positoiden edustajia. Pääkirjoitus onkin luonteeltaan deterministinen, sillä se esittää kantansa ainoana oikeana, sellaisena jolle ei ole vaihtoehtoa.

Unkarin toiminnan taustat ovat pääkirjoituksen perusteella yhdistettävissä tuen ja arvostuksen tavoitteluun Venäjältä sekä Kiinalta. Tämä korostuu entisestään, kun pääkirjoituksessa esitetään ”Unkarin astelleen ulos demokratiasta vain vuosikymmenessä”. Samalla kerrotaan ”Orbánin olevan epäluotettava häirikkö EU:ssa ja Natossa”. (HS 28.2.2023, A4).

Prestiisidiskurssin kannalta lainaukset ovat merkittäviä, sillä ne myötäilevät Nyysösen tulkintaa ”koulukiusaajasta”, joka hakee kiusatun kannalta epämiellyttävillä toimillaan prestiisiä itselleen tärkeiltä toimijoilta.

HS:n 1.3.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa todetaan Orbánin pitävän Venäjää ja Kiinaa ”hengenheimolaisinaan ja halveksivan avoimesti länsimaisia liberaaleja arvoja” (HS 1.3.2023, A8-A9). Unkari rinnastetaan jälleen epädemokraattisiin valtioihin, ja samalla luodaan vastakkainasettelua sen ja länsimaiden välille. ”Hengenheimolaisuus” viittaa siis siihen, että Unkari ei ole enää osa länsimaista yhteisöä, vaikka se onkin Naton ja EU:n jäsen. Samalla esitetään Unkarin taloudellisia kytköksiä edellä mainittuihin maihin, joiden kehittämiseen se ”käytti paljon aikaa --- muun muassa investointeja saadakseen” (HS 1.3.2023, A8-A9). Unkarin toimet nähdään nyt myös taloudellisesti prestiisin kautta. HS luo oman mediapositionsa avulla diskurssia, jossa Unkari on siis toinen suhteessa länsimaihin.

HS:n uutisoinnissa prestiisidiskurssia luodaan myös suhteessa Suomeen. 2.3.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa käsiteltiin laajasti sitä, miten eri unkarilaispoliitikot

kommentoivat Suomen Nato-jäsenyyttä, kun maan parlamentti otti asian täysistunnossa käsiteltäväkseen. Uutisessa esitettiin osa kommentteista, joita parlamentin istunnossa oli esiintynyt. Kaikkea diskurssia voi ajatella myös niinä sanoina ja kokonaisuuksina, jotka tukahdutetaan, eli jätetään sanomatta (Foucault 2005, 38). Uutisessa korostuivat paljolti sellaiset puheenvuorot, jossa Suomen Unkariin kohdistuvaa arvostelua kritisoitiin kovasanaisesti. Kuvaava esimerkki on Unkarin hallituksessa apupuolueen roolissa olevien kristillisdemokraattien edustaja Lőrinc Nacsan puhe, josta nostettiin katkelma, jossa hän totesi: ”He luulivat voivansa sanoa meitä kataliksi tai vastenmielisiksi ilman seurauksia, ja meidän tulee kysyä itseltämme, onko tämä oikein. Yhteistyön Natossa ja EU:ssa tulee perustua keskinäiseen kunnioitukseen.” (HS 2.3.2023, A7.) Katkelma korostaa Unkarin toiseutta suhteessa länsimaihin. Jos unkarilaiset itse kokevat olevansa toisia, miksi länsimaiden pitäisi ymmärtää heitä? Nacsan lukeutuu poliittikkovaltaa omaavaksi, mutta vain rajallisesti sitä käyttäväksi, sillä Unkarissa todellisen valta-aseman nähdään olevan Orbánin lähipiirin hallussa (Nyyssönen 2024).

Unkarin toimien arviointi jatkui myös 16.3.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa, jossa Katalin Miklóssy esitti kriittisiä näkemyksiä maan tulevista toimista. Hänen mukaansa ”he ovat luvanneet kaikki nämä kuukaudet vaikka mitä ja aina syöneet sanansa”. Miklóssy arvioi myös jatkoa, ja totesi, että ”edessä voi olla tilanne, jossa Unkarin jatkaa tällaisilla retorisilla käänteillä jäsenyyden venyttämistä vielä pitkään sen jälkeen, kun Turkki on suorittanut oman osuutensa”. (HS 16.3.2023, A7.) Asiantuntijapositionissa myös Miklóssy on diskurssivaltaa. Arvioilla Miklóssy luo mahdollisuuden siihen, että Unkarin prestiisin tavoittelu jatkuisi vielä, vaikka Turkki ratifioisi Suomen Nato-jäsenyyden. Unkari nähdään tässä opportunistisena valtiona, joka on valmis ”kykyttämään” muita maita saadakseen prestiisiä itselleen tärkeissä poliittisissa pöydissä.

Miklóssy arvioi Unkarin toiminnan olevan ”lähinnä teatteria, jolla prosessia yritetään viivyttää sen varalta, että Unkari voisi hyötyä siitä jotenkin” (HS 19.3.2023, A6-A7). Merkittävää onkin nyt myös se, että Unkari on Turkin tavoin erottamassa Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydet, jolla se pyrkii Miklóssyn tulkinnan perusteella hankkimaan prestiisiä itselleen vielä Suomen jäsenyyden ratifioinnin jälkeenkin. Tutkija-asiantuntijapositionissa Miklóssy on myös prestiisiä tulkita tilannetta, ja samalla luoda tulevaisuusskenaarioita. Tästä huolimatta on kuitenkin niin, että Unkari ilmoitti Turkin kanssa 17. maaliskuuta ratifioivansa Suomen Nato-jäsenyyden, eli ennen uutisen julkaisua.

4.4 Turvallisuuskurssi viivytelyn taustasyynä

Ensimmäistä kertaa turvallisuuskurssi esiintyi HS:n 5.10.2022 julkaisemassa pääkirjoituksessa. Diskurssi rakentuu HS:n pääkirjoituksessa ajatukselle, että ”Orbán vitkuttelee ratifiointia tietoisesti ja välittämättä Venäjän julistamasta liikekannallepanosta” (HS 5.10.2022, A4). Orbánin toiminta rinnastetaan Ukrainan sotaan, ja se maalataan turvallisuushakiksi, jonka hän tekee ”tietoisesti ja välittämättä seurauksista”. On merkittävää, että mediapositionissa HS esittää asian väitteenä. Toki pääkirjoitukset ovat lehden kannanottoja ajankohtaiseen aiheeseen, mutta tästä huolimatta deterministisellä näkemyksellä tulkinnanvaraisuutta ei juurikaan anneta.

24.1.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa, jossa haastatellaan Heino Nyssöstä ja Katalin Miklóssya, nostetaan myös turvallisuuskurssia uudelleen esiin. Unkariin liittyvä EU-diskurssi oli keskeisessä roolissa suhteessa muihin diskursseihin, joten myöskään turvallisuuskurssia ei ennen vuoden 2023 alkua esiintynyt. Unkarin EU-tukien mahdollinen jäädyttäminen hallitsi HS:n uutisointia niin vahvasti, ettei muulle jäänyt juurikaan palstatilaa.

Miklóssy arvioi, että ”Unkari pyrkii ylläpitämään niin hyvät suhteet Venäjään kuin mahdollista ja sitten se olisi etulyöntiasemassa sodan jälkeen” (HS 24.1.2023, A22). Nato-ratifiointien viivytely on Miklóssyn mukaan Unkarin kannalta turvallisuuspoliittinen kysymys, sillä hyvien Venäjä-suhteiden avulla maan esitetään hakevan poliittista etua, mikäli Venäjä mahdollisesti voittaa sodan Ukrainassa. Unkarilla on kuitenkin historiallista taustaa entisenä neuvostomaana, joten turvallisuuskurssiin nostetaan mahdollisuus siihen, että maa haluaa Venäjää miellyttämällä välttää toistamasta historiallisia traumojaan. Miklóssyalla on asiantuntijapositionsa myötä sellaista ymmärrystä sekä prestiisiä, minkä pohjalta arviointeja on mahdollista tehdä siten, että niihin luotetaan.

Unkarin ”lunnasta” saatiin turvallisuuskurssia toistavaa viestiä HS:n 19.2.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa. Se käsitteli Viktor Orbánin vuotuista ”kansakunnan tila” -puhetta. Diskurssin kannalta merkittävimpiä olivat uutiseen nostetut lainaukset Orbánin puheesta. Puheessaan Orbán kertoi muun muassa, ettei ”Unkarin hallitus pidä realistisena sitä väitettä, että Venäjä olisi uhka Unkarin tai Euroopan turvallisuudelle” (HS 19.2.2023, A27). Tämä liittyy Nato-jäsenyyteen siten, että lainauksen nostamisella osaksi uutista korostetaan ”orbánilaista” diskurssia, jossa Unkari ei pidä Ukrainan sotaa ja Venäjää turvallisuushakana. Puhelinaus korostaa myös Unkarin toiseutta suhteessa länsimaihin, jotka puolestaan kokevat

Ukrainan sotatilanteen sekä Venäjän aktiivisena uhkana koko Euroopan turvallisuudelle. Nyt Unkarin ”linnasta” saadaan tietoa, jonka mukaan turvallisuusuhkaa ei ole.

Turvallisuusdiskurssin toistaminen jatkuu HS:n 25.2.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa. Maan oppositiopuolue Momentumin kansanedustaja Márton Tomposin aiempi haastattelu oli nostettu mukaan uutiseen. Tompos arvioi, että yksi syy Unkarin toimille on halu miellyttää Venäjää. Samalla uutisessa esitetään Fideszin ryhmäkokouksesta vuotaneita tietoja, jotka on saatu unkarilaismedia Telexiltä. Tietojen mukaan ”kokouksessa oli myös arvioitu, että Naton laajeneminen kiihdyttäisi Ukrainan sotaa, ja siksi siinä pitäisi olla varovainen”. (HS 25.2.2023, A16.) Nosto uusintaa turvallisuusdiskurssia, sillä Naton laajeneminen nähdään sen perusteella turvallisuuspoliittisena uhkana. Mielenkiintoisesti aiemmin Orbánin puheesta nostetun katkelman mukaan Ukrainan sotaa ei pidetä turvallisuusuhkana Unkarille (HS 19.2.2023, A27), mutta samaan aikaan Naton laajenemisen pelätään kiihdyttävän sotaa. Tämä sopiikin turvallisuusdiskurssiin, sillä juuri Nato-jäsenyydet nähdään turvallisuusuhkana Unkarissa, eikä Ukrainan sota itsessään.

HS nojautuu tiedoissaan ulkoisiin lähteisiin, kuten oppositiopoliitikkoon ja unkarilaiseen mediatoimija Telexin tietoihin. Telex on yksi Unkarin johtavista mediatoimijoista (Eurotopics 2024), mutta samalla maan lehdistövapautta on heikennetty systemaattisesti Orbánin valtakaudella (Nyyssönen 2024). Myös maan opposition valtaa on kutistettu merkittävästi (ibid), jolloin tietolähteiden luotettavuus voidaan kyseenalaistaa. Unkarilaismedian voidaankin tämän perustella lukea osaksi mediaposiitiota jossa se on rajoitettu luomaan vain sellaista kuvaa, jota maan johto haluaa. Samaa aikaan Tompos esiintyy oppositiopoliitikon positiosta, jolloin länsimieliset ja Unkarin hallitusta kritisoivat kommentit ovat hänen positionsa huomioon ottaen melko odotettavissa. Toisaalta Tompos voidaan ajatella kokemusasiantuntijan positiosta, sillä hänellä on ensitilan kokemus Unkarista maan kansalaisena sekä poliitikkona.

Turvallisuusdiskurssissa Unkarin toimet tulkitaan sen oman turvallisuustilanteensa takaajana suhteessa Venäjään. Sama toistui myös HS:n 1.3.2023 näköislehdessä julkaistussa uutisessa, jossa käsiteltiin Orbánin asemaa. Katalin Miklóssyn arvion mukaan Unkari yrittää pitää hyvät välit Moskovaan eikä ”ainoastaan energiariippuvuuden takia” (HS 1.3.2023, A8-A9). Miklóssyn mukaan ”Unkari laskee jo pidemmälle, mitä tapahtuu sodan jälkeen” (HS 1.3.2023, A8-A9), joten turvallisuusdiskurssia toistetaan ja ohjataan suuntaan, jossa Nato-jäsenyyksien ratifioinnin viivyttelyllä on Unkarille turvallisuuspoliittisia syitä. Tällaisen

diskurssin toistaminen edelleen korostaa diskurssikäytäntöä, jossa Unkari nähdään toisena suhteessa länsimaihin. Unkarin suhteita Venäjään on suurilta osin pidetty vain talouspoliittisina, mutta selvästi Nato-kysymysten myötä diskurssia yritetään laajentaa siten, että suhteet ulottuisivat myös turvallisuuspolitiikkaan. Jälleen asiantuntijajapaissa Miklóssylla koetaan olevan mandaatti arvioida Unkarin toiminnan taustoja.

Unkaria siis siirretään diskurssissa yhä kauemmas länsimaisesta yhteisöstä kohti Venäjää. Tämän taas voidaan ajatella antavan Orbánille yhä enemmän argumentteja omien puheidensa tueksi kotimaassaan. Identiteetti muodostuukin vuorovaikutuksesta, jossa osapuolet muokkaavat käsityksiään sekä itsestään että toisesta (Nyysönen 2024). HS:ssä esiintynyt turvallisuusdiskurssi – kuten myös muut tässä tutkielmassa käsitellyt diskurssit - onkin siten merkittävä osa Unkarin identiteetin luomista niin länsimaissa kuin Unkarissakin. Jalustalle nousee myös kysymys siitä, mille tiedoille identiteetin muodostus rakentuu, sekä se kenen sanojen ympärille tietoa muodostetaan.

5 Johtopäätökset: Unkarin viivyttely Helsingin Sanomissa

Tutkielmani tavoitteena on ollut analysoida, minkälaista diskurssia Unkarin syistä viivyttää Suomen Nato-jäsenyyden ratifiointia HS:n näköislehdissä esiintyy Suomen Nato-jäsenyyden prosessin aikana. HS pyrki etenemään kohti ”linnaa” uutisoinnissaan. Ensin se haastatteli merkittävässä arvoaltajapaissa olevaa presidentti Sauli Niinistöä, joka antoi oman arvionsa tilanteesta syksyllä 2022. Tämän jälkeen se siirtyi erilaisissa asiantuntijajapaissa oleviin toimijoihin, kuten poliitikkoihin ja asiantuntijoihin. Viimeiseksi se päätti lähteä itse paikalle Unkariin tarkastelemaan tilannetta. Haastatteluihin valittiin asiantuntijajapaissa olevia toimijoita niin kotimaassa kuin Unkarissa.

Eniten palstatilaa sai EU-diskurssi, mikä on Nato-jäsenyyden kannalta ajallisesti ymmärrettävää, sillä Unkarin oikeusvaltio-ongelmista käytiin samaan aikaan keskusteluja EU:ssa. Kuitenkin myös prestiisi- sekä turvallisuusdiskurssia esiintyi analyysin kannalta riittävästi, jotta niitä saattoi analysoida. Turvallisuusdiskurssia esiintyi kolmesta diskurssista vähiten. EU-diskurssi oli kuitenkin kolmesta diskurssista selvästi dominoivin HS:n uutisoinnissa.

Analyysin perusteella on ilmeistä, että Suomen Nato-jäsenyyden prosessin aikana Unkarin viivyttelylle on ollut HS:n kannalta tärkeää hakea syitä, vaikka virallista tietoa ei Unkarista

kuultu sen ”linnamaisuuden” vuoksi. Myöskään Kafkan kirjassa K. ei saanut ”linnasta” haluamaansa tietoa, vaikka toistuvasti sitä yrittikin (Kafka 1926, suom. 1964). Syitä viivyttelylle kysytään eri positioissa toimivilta useaan otteeseen, mutta vastauksia ei saada. Samalla tavalla kuin K., myös HS – ja koko Suomi – joutuu tukeutumaan ”linnan” kanssa jollain tavalla tekemisissä oleviin toimijoihin, joilta saatu tieto perustuu arvioihin, luuloon tai valistuneeseen tulkintaan.

HS:n argumentit perustuivat edellisen kappaleen syiden vuoksi enimmäkseen erilaisissa asiantuntijapositioissa olevien lausuntoihin, sekä Unkarin opposition edustajien kommentteihin. Unkari nähtiin läpi Suomen Nato-jäsenyyssprosessin, ja on nähty jo ennen sitä, demokratiasta pois liukuvana maana (Nyyssönen 2024). Jos Unkari asetetaan yleisessä diskurssissa toiseksi suhteessa länsimaisiin demokratioihin, siitä on helppo luoda uutta diskurssia, jossa esimerkiksi maan oikeusvaltiokysymykset EU:ssa kehystetään yhdeksi syyksi Suomen Nato-jäsenyyden ratifioinnin viivyttelyyn. Tärkeää on myös huomata, että analyysiluvuissa käsitellyt diskursseja yhdisteltiin aktiivisesti HS:n uutisoinnissa läpi tarkastelujakson (esim. HS 24.1.2023, A22; HS 28.2.2023, A4). Tieto ja tietämättömyys ovat jatkuvassa liikkeessä, eikä niiden välinen suhde ole koskaan yksiselitteinen. Tämä välittyy myös HS:n uutisoinnissa, sillä toisena hetkenä Unkarin tiedetään ratifioivan vuoden 2022 loppuun mennessä (HS 5.11.2022, A7), mutta seuraavassa ajanhetkessä tieto muuttuikin tietämättömyydeksi, eikä ratifioinnin aikataulusta ole enää tietoa (HS 30.11.2022, A12).

Diskurssin kannalta on myös tärkeää huomata tiettyjä adjektiiveja, joilla Unkaria kuvaillaan: kiristäjänä (HS 24.11.2022, A4), koulukiusaajana (HS 24.1.2023, A22) ja epäluotettavana häirikkönä (HS 28.2.2023, A4). Tuleekin tiedostaa, että eri positioissa olevat toimijat hankkivat tietonsa hyvin erilaisista lähteistä, eivätkä heidän näkemyksensä välttämättä perustuu juuri valistunutta tulkintaa legitiimimpään arvioon. Positioista riippumatta yleinen diskurssi Unkariin liittyen on ollut sävyiltään erittäin kriittistä, jolloin maan toimintaa on helpompi demonisoida kuin alkaa esittämään yleisestä poikkeavaa tulkintaa. Propagandassa käytetty väite esittää, että tarinaa riittävästi toistettaessa se alkaa muistuttaa totuutta (Nyyssönen 2021, 3). Tarkoitus ei ole esittää, että HS:n uutisointi perustuisi propagandaan, tai että se tavoittelisi sitä. Analyysin perusteella uutisoinnista on kuitenkin havaittavissa selvää toistuvuutta Unkarin viivyttelyn syistä puhuttaessa, vaikka virallista lausuntoa viivyttelyn syyksi ei annettu.

Tarkastelujakson aikana HS:n uutisoinnissa ei esiintynyt muita tulkintoja kuin Unkaria kritisoivaa diskurssia ylläpitävää. Tällä on voi ajatella olevan myös syynsä, sillä Orbánin valtakauden aikana maan demokratian tila on liikkunut kohti keskitetympää valtiomallia. Keskusteluun voisi tästäkin huolimatta nostaa myös muita näkökulmia. Maa on kuitenkin edelleen EU:n ja Naton jäsen, jolloin sillä on vaikutusvaltaa myös Suomen asioihin. Kriittisyys on tärkeää, eikä tarkoitus ole esittää, etteikö asioista tulisi keskustella. Sen sijaan, tarkoitus on nostaa esiin se, että tiedon rajallisuuden vuoksi diskursseilla on valtava merkitys siinä, millaista tulkintaa kustakin asiasta tehdään.

Tiedon rajojen kannalta keskeistä on HS:n itse nostama huomio: ”Unkarin parlamentin valtuuskunta vieraili Suomen eduskunnassa viime viikolla ensimmäistä kertaa kahdeksaan vuoteen” (HS 18.3.2023, A11). Valtiovierailuja ei siis ole tehty moneen vuoteen, mikä väistämättä etäännyttää Unkarista saatavaa tietoa. Merkillepantavaa on myös se, että Sanoman medialiiketoiminnot Budapestissa myytiin vuonna 2014 (Sanoma 24.4.2014). Tämän myötä Sanoman – ja täten myös HS:n – toimintamahdollisuudet heikentyivät Unkarissa. Ensimmäisen käden tietoa ei ole niin helppo saada maan ulkopuolelta, etenkin jos kyseessä on ”linnamainen” Unkari. Toisaalta tarkastelujakson aikana HS:n toimittajia matkusti Unkariin, mutta tällöinkin arvioita ja tulkintoja hankittiin toimijoilta kuten oppositiopuolue Momentumin edustaja Márton Tomposilta, jonka näkemykset ovat kriittisiä maan toimintaa kohtaan jo pelkästään hänen oppositiopoliitikon position myötä. Tämä vaikka hän lukeutuu kokemusasiantuntijan position.

Analysoitavana oli vain alle vuoden mittainen ajanjakso yhdestä suomalaisesta lehdestä. Tämän perusteella johtopäätöksiä voidaan vetää vain rajallisesti, sillä kyseessä on vain yhden mediatoimijan uutisointi, vaikka kyseessä onkin yksin Suomen suurimmista sellaisista. Samalla tarkastelujakso oli verrattain lyhyt, eikä analyysiin mahtunut kuin tutkimuskysymyksen kannalta relevantteja uutisiasioita Unkarista. Maasta on kuitenkin uutisoitu 2020-luvun aikana erittäin paljon suhteessa moneen naapurimaahansa, joten analyysiä olisi pituusrajoitteiden niin salliessa mahdollista laajentaa suurempaan ”unkaridiskurssiin”.

Lähteet

Tutkimusaineisto

Helsingin Sanomat. Näköislehdet 18.5.2022-8.4.2023. *Helsingin Sanomat*. Helsinki: Sanoma Media Finland.

Tutkimuskirjallisuus

Fairclough Norman. 1992. *Discourse and Social Change*. Cambridge: Polity Press.

Fairclough, Norman. 1995. *Critical discourse analysis: the critical study of language*. London: Longman.

Fairclough Norman. 2003. *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge.

Foucault, Michel. 2005 *Tiedon arkeologia*. Vastapaino: Tampere.

Herkman, Juha. 2011. *Politiikka ja mediajulkisuus*. Tampere: Vastapaino.

Nyysönen, Heino. 2020. Mitä tapahtuu seuraavaksi? *Kosmopolis* 50:1. 3-7.

Nyysönen, Heino. 2021. Käsitteet hukassa. *Kosmopolis* 51:1. 3-8.

Nyysönen, Heino. 2024. *Unkarilaisen autoritarismin nousu*. Tampere: Vastapaino. (Tulossa).

Kafka, Franz. 1926. *Linna*. Suomennettu 2008. Keuruu: Otava.

Wenman, Mark. 2018. Poststructuralism. Teoksessa Lowndes, Vivian (toim.) *Theory and methods in political science*. Fourth edition. Basingstoke, Hampshire: Palgrave Macmillan, 125-141

Sähköiset lähteet

Brooke-Holland, Louisa. 19.6.2023. How do countries join NATO?. *House of Commons Library*. Saatavilla <https://researchbriefings.files.parliament.uk/documents/CBP-9813/CBP-9813.pdf> , luettu 6.3.2024

Chonglong Gu & Binhua Wang. 2021. Interpreter-mediated discourse as a vital source of meaning potential in intercultural communication: the case of the interpreted premier-meets-the-press conferences in China. *Language and Intercultural Communication*. 21:3. 379-394. DOI: <https://doi.org/10.1080/14708477.2021.1879107>

Euronews. 2022. How European countries stand on 2 % of GDP defence spending. *Euronews*. Saatavilla <https://www.euronews.com/my-europe/2022/07/20/how-european-countries-stand-on-2-of-gdp-defence-spending> , luettu 13.2.2024

Eurotopics. 2024. Helsingin Sanomat. *European press roundup*. Saatavilla <https://www.eurotopics.net/en/148561/helsingin-sanomat> , luettu 25.1.2024

Eurotopics. 2024. Telex. *European press roundup*. Saatavilla <https://www.eurotopics.net/en/252351/telex> , luettu 25.3.2024

Gabal, Ivan et. al. 2002. The Impact of NATO Membership in the Czech Republic: Changing Czech Views of Security, Military & Defence. *Conflict Studies Research Centre*. Northamptonshire. URL: https://www.files.ethz.ch/isn/97457/02_Mar_2.pdf , luettu 20.2.2024

Helsingin Sanomat. 29.1.2020. Helsingin Sanomien periaatelinja. *Helsingin Sanomat*. Saatavilla <https://www.hs.fi/info/art-2000006390609.html> , luettu 25.1.2024

Helsingin Sanomat. 14.2.2024. Tässä ovat Helsingin Sanomien peruseräpäätet – Kysymyksiä ja vastauksia siitä, miten teemme journalismia. *Helsingin Sanomat*. Saatavilla <https://www.hs.fi/info/art-2000010221266.html> , luettu 14.2.2024

- Iltalehti. 15.2.2023. Stoltenberg: ”Kehotan Turkia ratifioimaan Ruotsin ja Suomen jäsenyydet heti”. *Iltalehti*. Saatavilla <https://www.iltalehti.fi/politiikka/a/5747d4f8-13f2-40cb-b90d-3ab6d3f6d1e0> , luettu 14.2.2023
- Ilta-Sanomat. 27.9.2022. Slovakia ratifioi Suomen Nato-jäsenyyden – enää kahden maan ratifioinnit puuttuvat. *Ilta-Sanomat*. Saatavilla <https://www.is.fi/politiikka/art-2000009098005.html> , luettu 8.2.2024
- Nimetz, Matthew. 2020. The Macedonian “Name” Dispute: The Macedonian Question—Resolved?. *Nationalities Papers*. 48: 205–214, doi; 10.1017/nps.2020.10, luettu 18.11.2023
- North Atlantic Treaty Organization. 1949. The North Atlantic Treaty. Online. Päivitetty 19.10.2023. URL: https://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_17120.htm, viitattu 18.11.2023
- North Atlantic Treaty Organization. 1999. Welcoming Statement by The North Atlantic Council to the three allies. Press Release 1999/035. Online. URL: <https://www.nato.int/docu/pr/1999/p99-035e.htm>, viitattu 13.2.2024
- North Atlantic Treaty Organization. 2020. North Macedonia joins NATO as 30th Ally. Online. Päivitetty 30.3.2020. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_174589.htm, viitattu 12.2.2024
- North Atlantic Treaty Organization. 2022. Protocol to the North Atlantic Treaty on the Accession of the Re-public Finland. Online. Päivitetty 30.6.2023. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_213294.htm, viitattu 18.11.2023
- North Atlantic Treaty Organization. 2023. Enlargement and Article 10. Online. Päivitetty 3.8.2023. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49212.htm, viitattu 18.11.2023

- Sanoma. 24.4.2014. Sanoma myy Unkarin medialiiketoiminnot. *Sanoma*. Saatavilla: <https://www.sanoma.com/fi/news/2014/news-imported-from-wp/sanoma-myy-unkarin-medialiiketoiminnot/>, luettu 1.4.2024
- Sanoma. 2024. Keitä olemme – Yleiskatsaus. *Sanoma*. Saatavilla: <https://www.sanoma.com/fi/keita-olemme/>, luettu 25.1.2024
- Siegel, Scott N. 2010. Weighing Macedonia's Entry into NATO. *Mediterranean Quarterly*, VOL 21. Issue 1. S. 45-60. *Dudley Knox Library*. Monterey: California. Online. URL: <https://core.ac.uk/reader/36735400>, viitattu 13.2.2024
- Statista. 2023. Countries with the highest military spending worldwide in 2022. Online. Saatavilla <https://www.statista.com/statistics/262742/countries-with-the-highest-military-spending/>, viitattu 28.3.2024
- The Guardian. 11.2.2024. Trump says he would encourage Russia to attack Nato allies who pay too little. *The Guardian*. Saatavilla <https://www.theguardian.com/us-news/2024/feb/11/donald-trump-says-he-would-encourage-russia-to-attack-nato-countries-who-dont-pay-bills> , luettu 14.2.2024
- The World Bank. 2024. Military expenditure (% of GDP) – Germany. Online. Saatavilla <https://data.worldbank.org/indicator/MS.MIL.XPND.GD.ZS?locations=DE> , luettu 13.2.2024
- Tieteen termipankki. 22.2.2024. Filosofia: emansipaatio. Tarkka osoite: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:emansipaatio> , viitattu 22.2.2024
- Tieteen termipankki 22.2.2024: Filosofia: ontologia. Tarkka osoite: <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Filosofia:ontologia>, viitattu 22.2.2024
- Valtioneuvosto. 5.12.2019. Eurooppaministeri Tytti Tuppurainen: EU tarvitsee modernin rahoituskehityksen, joka vastaa tulevaisuuden haasteisiin. Saatavilla <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/eu-tarvitsee-modernin-rahoituskehityksen-joka-vastaa-tulevaisuuden-haasteisiin> , viitattu 27.3.2023

Which countries have nuclear weapons? 2023. *International Campaign to Abolish Nuclear Weapons*. Saatavilla https://www.icanw.org/nuclear_arsenals, luettu 28.3.2024

White, Hayden. 2004. *The Fictions of Factual Representation*. Grasping the World 1st ed. Routledge. S. 22–35. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780429399671-3>.

Zalewski, Nicholas. 2023. The Weaponization of NATO Membership: Leaders of Türkiye and Hungary Use Accession Process for Personal Disputes. *Romanian Military Thinking*. NO 3/2023. 110-125. Bucharest. Online. URL: <https://en-gmr.mapn.ro/webroot/fileslib/upload/files/arhiva%20reviste/RMT/2023/3/ZALEWSKI.pdf>, viitattu 13.2.2024